

Asia: VN/13605/2023 ja VN/13604/2023

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen (siirtolaskelmien tarkistaminen)

Kysymykset

1. Yleistä ehdotuksesta ja sen tavoitteista.

Kuntia on syytetty osaoptimoinnin käytöstä ja hyvinvointialueiden talousvaikeuksia näin kuntien aiheuttamiksi. Keski-Suomessa sotemenot kasvoivat kovalla vauhdilla ja erityisesti kuntia on rasittanut aiempina vuosina 2019-2022 syntyneiden alijäämien nopeutettu kattaminen ennen hyvinvointialueen toiminnan aloittamista. Koska vuosien 2019 ja 2020 alijäämät on suoritettu vasta vuonna 2022, ne vääristävät kunnan vuositasolla SOTE-palveluihin käyttämää rahoitusmäärää vuoden 2022 osalta. Tämä sama virhe esiintyy kaikkien Keski-Suomen kuntien rahoitusosuuksissa.

2. Huomioon otettavat erät.

Ovatko kunnan peruspalvelujen valtionosuusasetuksen luonnoksessa mainitut oikaistavat erät (2 momentin kohdat 1-6) perusteltuja ja niiden huomioon ottamisen tapa mielestänne tasapuolinen kuntien välillä?

- 1. takautuvat pelastustoimen varallaolokorvaukset**
- 2. sote- ja pela- kuntayhtymien takautuvat alijäämät ja ylijäämät**
- 3. kunnan kirjaamatta jättämä osuus sote-kuntayhtymän alijäämästä**
- 4. sote- ja pela-kuntayhtymien ylijäämän palautus ja alijäämän kattaminen**
- 5. muiden sote-yhteistoimintaorganisaatioiden ja pelastuslaitosten 2-4 kohdissa tarkoitettu ylijäämän palautus tai alijäämän kattaminen**
- 6. palveluluokille kirjatut sote- ja pela -toimitilojen ja kiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sekä osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot ja -tappiot**

Esitetyt huomioonotettavat erät ovat tasapuoliset kaikkien kuntien osalta, koska eri kuntiin on kohdistunut eri rahoitusta vääristävät toimet. Listaa voidaan pitää kattavana.

3. Onko mahdollisesti jokin muu merkittävästi laskelmia vääristävä erä?

Ei kommenttia

4. Vaikutuksen merkittävyyden arviointi.

Kuntakohtainen tieto oikaistaisiin ainoastaan silloin, jos kyseinen tieto vääristää merkittävästi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta. Merkittävänä pidettäisiin vaikutusta, joka olisi vähintään noin 30 euroa asukasta kohden laskettuna. Onko oikaisun kynnys mielestänne oikea?

Oikaisun kynnystä voidaan pitää siedettävänä, mutta ehken kuitenkin epäreiluna, varsinkin siinä tapauksessa, kun se aiheuttaa sen, ettei valtionosuus palaudu ollenkaan. Kts. myös kohta 6.

5. Menettely. Näkemyksenne ehdotetun oikaisumenettelyn toimivuudesta (kysely kunnille ja kuntayhtymille=hyvinvointialueille, muut saatavissa olevat selvitykset ja tiedot, siirtolaskelmaluonnos ja sen kommentointimahdollisuus)?

-

6. Muita huomioita.

Ennen lainsäädännön muuttamista tulisi tutkia, onko kyseessä Hallintolain § 50 Asiavirheen korjaaminen mukainen virhe, jolloin laki määrittää selkeät raamit muutokselle:

Viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos:

- 1) päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen;
- 2) päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen;
- 3) päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe; tai
- 4) asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Päätös voidaan korjata 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Asianosaisen suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Päätös voidaan korjata 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa ainoastaan asianosaisen eduksi.

Tämän lain mukaan virhettä ei ehkä voisi korjata ollenkaan kuntien vahingoksi (kohta 4). Sama ei koske hyvinvointialuetta, joka on saamapuolella joka tapauksessa. Tällöin menettelyssä tulisi ainakin käyttää aina kuntaa vähiten epäedullista määrittelyä (joko muutosrajaa tai suoraan valtionosuusmuutosta) sen mukaan, kumpi on kunnan kannalta vähiten haittaava.

Kanervio Pekka
Karstulan kunta